

ואידך, מאן דאמר חייב רק שתיים, אמר: **אחלב הוא דחייל**, משום דהותר איסור חלב קג-ב **מכללו**. שהרי בחיה אינו נוהג. וכיון דהוא איסור קל חל עליו איסור נבלה וטרפה. **אבל** על איסור **אבר** מן החי, **דלא הותר מכללו**, **לא** חל איסור נבלה, וטרפה. הלכך, חלב זה שתלשו מן החי, שיש עליו גם איסור אבר מן החי, **לא** חל עליו איסור טרפה, ואינו לוקה אלא שתיים, משום חלב ואבר מן החי.

כי אחא רב דימי אמר: בעא מיניה רבי שמעון בן לקיש מרבי יוחנן: כזית אבר מן החי שחלקו לשנים **מבחוץ** קודם שיתננו לתוך פיו, ולא אכל את שני החצאים בבת אחת, אלא בזה אחר זה — מהו? האם חייב כמו בכל האיסורים שבתורה, שהאכילות מצטרפות לכזית כל עוד הם בכדי אכילת פרס, או דלמא איסור אבר מן החי הוא שונה, כיון שהוא חידוש, שגם הגידים והעצמות מצטרפות לשיעור כזית, מה שאין כן בכל האיסורים שלא חייבים אלא רק על הבשר, ואין לך בו אלא חידוש, ולכן דוקא אם אכלו בבת אחת הוא חייב?

אמר ליה רבי יוחנן לר"ש בן לקיש: פטור!

שוב שאלו ר"ש בן לקיש: הכניס כזית שלם לתוך פיו וחלקו **מבפנים**, שבלעו לחצאין — מהו?

אמר ליה רבי יוחנן: חייב!

כי אחא רבין אמר: חלקו מבחוץ פטור.

מבפנים — רבי יוחנן אמר: חייב. וריש לקיש אמר: פטור.

אבר חל רק בשעה שמפריש את החלב מהבהמה, הלכך **לא** אתי חייל, ואינו לוקה עליו.

ואיבעית אימא: דכולי עלמא סברי בהמה בחייה לאו לאברים עומדת. ובמיתו איסור אבר וחייל **אאיסור חלב ואאיסור טרפה**, שקדמו משעת לידה, **קא מיפלגי!**

מר סבר: אתי וחייל. דאיסור חל על איסור, הלכך חייב שלש.

ומר סבר: **לא** אתי וחייל ולכן אינו חייב אלא שתיים.

ואיבעית אימא: דכולי עלמא סברי בהמה בחייה לאברים עומדת ואיסור אבר מן החי ואיסור חלב חלים בשעת לידה, **וכגון שנטרפה לאחר מכאן.** ובאתי איסור טרפה ומיחל **אאיסור אבר קא מיפלגי!** שעל איסור חלב לבד ודאי שחל איסור טרפה, כדלקמן. אבל על איסור אבר מן החי נחלקו אם חל איסור טרפה. **דמר סבר: אתי וחייל, מידי דהוה אחלב** שחל עליו איסור טרפה, והוא הדין שעל אבר מן החי חל איסור טרפה.

דאמר מר: נאמר בתורה "וחלב נבלה וחלב טרפה... ואכל לא תאכלהו". וקשיא לך למה צריכה התורה לאסור חלב נבלה וטרפה, כשאפילו חלב כשרה אסור? אלא, התורה אמרה **יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב!** ויבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב! דהאי "ואכל לא תאכלהו" בא ללמד על איסור נבלה וטרפה שיחולו על איסור חלב שקדם להם, דלא תימא אין איסור חל על איסור. וכיון שאיסור טרפה חל על איסור חלב וגם על איסור אבר מן החי נמצא שחייב שלש.

וסברת מחלוקתם: רבי יוחנן אמר חייב: שהרי נהנה גרונו בכזית שלם קודם שבלעו.

וריש לקיש אמר פטור: משום דשיעור אכילה, דהיינו כזית שלם, במעיו בעינן! כשהוא יורד לתוך מעיו, וליכא! שהרי קודם לכן נתחלק.

והוינן בה: אלא לרבי שמעון בן לקיש — היכי משכחת לה דמחייב על אבר מן החי? שהרי אי אפשר לבלעו כזית שלם ללא לעיסה?

ומתריצין: אמר רב כהנא: בגרומיתא זעירתא! עצם קטן שעל כף הירך שיש בו רק מעט בשר, וגיד ועצם משלימים לשיעור כזית. והדרך לבלוע אותו שלם בלי לעיסה.

ורבי אלעזר אמר: אפילו חלקו מבחור נמי חייב כיון שאינו צריך אלא לקרב את שני החצאים זה לזה הרי מחוסר קריבה — לא במחוסר מעשה דמי!

אמר רבי שמעון בן לקיש: "כזית" שאמרו בכל איסורי אכילה שבתורה, צריך שיהיה באוכל שהוא בולע כזית חוץ משל בין השיניים! שמה שנשאר בין השיניים אינו מצטרף לכזית.

ורבי יוחנן אמר: אף אם הכזית אינו אלא עם מה שנשאר בין השיניים הרי הוא נחשב לכזית.

אמר רב פפא: בשל בין השיניים רבולי עלמא לא פליגי שאינו מצטרף לכזית, שהרי אין לו שום הנאה ממנו. כי פליגי בין החניכיים. במה שנשאר דבוק לחיך, שהגרון נהנה ממנו. מר רבי יוחנן סבר: מצטרף הוא לכזית שהרי נהנה גרונו בכזית. ומר ריש

לקיש סבר: אינו מצטרף, דשיעור אכילה — במעיו בעינן!

אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: אכל חצי זית והקיא, וחזר ואכל חצי זית אחר — חייב! מאי טעמא?

שהרי נהנה גרונו בכזית! שנהנה מטעם של שני חצאי זית. [אבל הנאת מעיו אין כאן, שהנאת מעיים היינו כאשר בטנו מלאה בכזית, וכאן לא היה כזית בבטנו אף פעם, שכשבלע את החצי השני כבר יצא החצי הראשון. מה שאין כן הנאת גרון היינו טעימה, והרי הוא טעם שני חצאי זיתים].

בעא רבי אלעזר מרבי אסי: אכל חצי זית והקיא, וחזר ואכלו, מהו?

והוינן בה: מאי קמיבעיא ליה? אי נימא דמסתפקא ליה: אי אוכל שבלעו הוי עיכול, שאין עליו עוד שם אוכל אלא פירשא בעלמא הוא, וממילא אין כאן אלא אכילת חצי זית, אי לא הוי עיכול?

אם כן, ותבעי ליה כזית שאכלו והקיא וחזר ואכלו, אם חייב שתי מלקיות או אחת בלבד, כיון דהוי עיכול?

אלא תאמר, דפשיטא ליה דלא הוי עיכול. והספק הוא: אי בתר הנאת גרונו אזלינן והרי נהנה פעמיים מחצי זית, דהיינו, הנאת זית שלם, וחייב.

אי בתר מעיו אזלינן ולא נהנה אלא מחצי זית.

אכתי תקשי ותפשוט ליה מדרבי אסי דבתר גרונו אזלינן, ואם כן, אין הבדל אם אכל

חצי זית אחר או שאכל שוב אותו החצי?
 ומתוצינן: רבי אסי גמריה איעקף ליה! שכח
 מה ששמע מרבי יוחנן [ביחד עם רבי
 אלעזר] שאפילו חזר ואכל אותו חצי זית
 חייב. שהרי אמר משמיה דרבי יוחנן דוקא
 באכל חצי זית אחר. ואתא רבי אלעזר
 לאדכוריה להזכירו שרבי יוחנן אמר אפילו
 באותו חצי זית, ומשום כבודו אמר לו
 בלשון שאלה. והכי קאמר ליה: למה לי חצי
 זית אחר? לימא מר בדידיה, באותו החצי,

דאיכא למשמע מינה תרתי חידושים.
 דשמעינן מיניה דלא הוי עיכול, ושמעינן
 מיניה דהרי נהנה גרונו בכזית.
 אישתיק רבי אסי ולא אמר ליה ולא מירי
 לרבי אלעזר.
 אמר ליה רבי אלעזר: מופת הדור! גדול
 הדור. וכי לא זימנין סגיאין פעמים רבות,
 אמרת קמיה דרבי יוחנן שאפילו באותו חצי
 זית חייב ואמר לך שודאי כדבריך הוא,
 שהרי נהנה גרונו בכזית, ולא הוי עיכול!

הדרן עלך גיד הנשה

פרק כל הבשר

מתניתין:

שלש פעמים נאמר בתורה "לא תבשל גדי בחלב אמור", כדי ללמדנו שלשה איסורים של בשר בחלב. אחד לאיסור אכילה, אחד לאיסור הנאה, ואחד לאיסור בישול של בשר וחלב יחדו.⁽¹⁾

ועל אף שנאמר "לא תבשל גדי", וגדי הוא בהמה, בכל זאת —

כל הבשר, בין של בהמה ובין של חיה ועוף, **אסור לבישל** אותו **בחלב** [ולקמן נחלקו אם איסור בישול חיה ועוף בחלב הוא מהתורה או מדרבנן].

חויז מבשר דגים וחגבים, שאין איסור כלל לבשלו בחלב.

וכל הבשר **אסור להעלות** אותו יחד עם **הגבינה על השולחן**, **חויז מבשר דגים וחגבים**.

אדם הנודר נדר דעתו לידור לפי לשון בני אדם. הילכך, אדם הנודר שלא יאכל מן

הבשר, הרי הוא אסור בכל מיני הבשר, בין בשר בהמה ובין בשר חיה ועוף, שכן דרך בני אדם לקרוא "בשר" גם לבשר חיה ועוף.

אך הוא **מותר בבשר דגים וחגבים**, לפי שאין דרך בני אדם לקרוא להם "בשר".

גמרא:

סברה הגמרא, כי זה שנאמר במשנה "כל הבשר אסור לבשל בחלב", הוא איסור דאורייתא. ואם כן, יהיה מוכח, **הא עוף — אסור מדאורייתא** לבשלו בחלב.

ואמרינן: **כמאן** סוברת המשנה?

דלא כרבי עקיבא!

דאי רבי עקיבא, האמר: איסור בישול בשר חיה ועוף בחלב — **אינו מן התורה**, לפי שבשר עוף אינו קרוי "בשר".

אך תמזהה הגמרא: **אימא סיפא**: הנודר "מן הבשר", **מותר בבשר דגים וחגבים!** ויש לנו

התורה לבשל בחלב, ורק בישול עוף בחלב אסור מדרבנן.

ויש סוברים, שעוף שהתבשל בחלב מותר אף מדרבנן.

ויש סוברים שאף עוף אסור מן התורה.

כמו כן גזרו חכמים ואסרו שלא יאכל בשר וחלב יחד אפילו שלא נתבשלו יחד. ואף שמן התורה נאסרים רק אם התבשלו יחד, חכמים אסרו אף בלא בישול. וכן שני בני אדם, האחד

1. פרק זה דן באיסור בשר וחלב. ונאמרו בענין בשר בחלב שלשה איסורים בתורה. א. אסור **לבישל** בשר וחלב יחד. ב. אסור **לאכול** בשר או חלב שהתבשלו יחד. ג. אסור **להנות** מתבשיל כזה.

ונחלקו תנאים האם רק בשר בהמה אסור לבשלו בחלב מן התורה, אבל בשר חיה ועוף מותרים בבישול בחלב מן התורה, ורק חכמים אסרו. או שגם בשר בהמה וחיה אסורים מן